

ALUEIDEN KOMITEA

Alueiden komiteassa on 350 jäsentä, jotka edustavat unionin 28 jäsenvaltion alue- ja paikallishallintoja. Se antaa lausunnon asioista, joista sitä perussopimusten mukaan täytyy tai voidaan kuulla, tai omasta aloitteestaan, kun se pitää lausunnon antamista aiheellisena. Sen jäseniä eivät sido mitkään ohjeet. He hoitavat tehtäväänsä täysin riippumattomina ja unionin yleisen edun mukaisesti.

OIKEUSPERUSTA

Euroopan unionista tehdyn sopimuksen (SEU) 13 artiklan 4 kohta ja Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 300 ja 305–307 artikla sekä 26. tammikuuta 2015 annettu neuvoston päätös (EU) 2015/116 alueiden komitean jäsenten ja varajäsenten nimeämisestä 26 päivän tammikuuta 2015 ja 25 päivän tammikuuta 2020 väliseksi kaudeksi

TAVOITTEET

Alueiden komitea (AK) perustettiin vuonna 1994 Maastrichtin sopimuksen voimaantulon jälkeen. Se on neuvoa-antava elin, joka edustaa alue- ja paikallisviranomaisten etuja Euroopan unionissa ja antaa niiden nimissä lausuntoja komissiolle ja neuvostolle. Komitean jäsenet edustavat EU:n 28 jäsenvaltion alueita ja kuntia ja voivat olla esimerkiksi aluehallinnon johtajia, kaupunginjohtajia tai vaaleilla valittuja edustajia.

Tehtävänkuvauksensa mukaan alueiden komitea on alue- ja paikallisvaaleilla luottamustehtäviin valituista henkilöistä muodostuva poliittinen edustajisto, joka toimii Euroopan yhdentymisen hyväksi ja on unionin kaikkien alueiden, kaupunkien ja kuntien edustaja unionin toimielinkentässä.

Sen tehtävänä on tuoda alue- ja paikallisviranomaiset mukaan unionin päätöksentekoprosessiin ja edistää siten kansalaisten osallistumista.

Voidakseen hoitaa tehtävänsä paremmin alueiden komitea toivoi pitkään itselleen oikeutta nostaa Euroopan unionin tuomioistuimessa kanteita säädöksistä, joissa ei ole noudatettu toissijaisuusperiaatetta. Lissabonin sopimuksessa tämä toive toteutui, sillä tällainen oikeus vahvistetaan toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteen soveltamisesta tehdyssä pöytäkirjassa N:o 2 olevassa 8 artiklassa.

Koheesiopolitiikan alalla alueiden komitea keskittyy ”alueellinen yhteenkuuluvuuspolitiikka” -valiokuntansa (COTER) kautta arvioimaan kumppanuussopimuksista ja toimenpideohjelmista käytävien neuvottelujen tuloksia

sekä kumppanuusperiaatteen toteutumista ERI-rahastojen ohjelmakaudella 2014–2020 samoin kuin komission koheesiokertomuksia. Muita aiheita ovat liikkuvuus maantieteellisesti ja väestörakenteeltaan haastavilla alueilla sekä Adrian- ja Joonianmeren aluetta (EUSAIR) ja Alppien aluetta (EUSALP) koskevat EU:n makroaluestrategiat.

ORGANISAATIO

A. Kokoonpano (SEUT:n 305 artikla, neuvoston päätös 2014/930/EU)

1. Jäsenten määrä ja paikkojen jakautuminen jäsenvaltioittain

Joulukuun 16. päivänä 2014 annetun neuvoston päätöksen 2014/930/EU mukaisesti alueiden komiteassa on 350 jäsentä ja yhtä monta varajäsentä, jotka edustavat eri jäsenvaltioita seuraavasti:

- Italiassa, Ranskassa, Saksassa ja Yhdistyneellä kuningaskunnalla on kullakin 24 jäsentä
- Espanjassa ja Puolassa on 21 jäsentä
- Romaniassa on 15 jäsentä
- Alankomaissa, Belgiassa, Bulgariassa, Itävallassa, Kreikassa, Portugalissa, Ruotsissa, Tšekillä ja Unkarilla on 12 jäsentä
- Irlannissa, Kroatissa, Liettuassa, Slovakiassa, Suomessa ja Tanskassa on 9 jäsentä
- Latviassa ja Sloveniassa on 7 jäsentä
- Virossa on 6 jäsentä
- Kyproksella, Luxemburgilla ja Maltalla on 5 jäsentä.

2. Jäsenten nimeäminen

Neuvosto nimeää komitean jäsenet viideksi vuodeksi kerrallaan yksimielisellä päätöksellä ja kunkin jäsenvaltion ehdotusten mukaisesti (SEUT:n 305 artikla). Tammikuun 26. päivänä 2015 neuvosto antoi päätöksen (EU) 2015/116 alueiden komitean jäsenten ja varajäsenten nimeämisestä 26 päivän tammikuuta 2015 ja 25 päivän tammikuuta 2020 väliseksi kaudeksi. Sama henkilö voidaan nimetä uudeksi toimikaudeksi. Nimetyillä jäsenillä on oltava joko alueellisen tai paikallisen julkisyhteisön vaaleissa saatu valtuutus tai heidän on oltava poliittisesti vastuussa vaaleilla valitulle elimelle (SEUT:n 300 artiklan 3 kohta). Aina kun komiteassa vapautuu jäsenen tai varajäsenen paikka tämän toimikauden päättyessä (eli sen alueellisen tai paikallisen valtuutuksen päättyessä, jonka perusteella jäsentä on ehdotettu), tarvitaan erillinen neuvoston päätös.

B. Rakenne (SEUT:n 306 artikla)

Alueiden komitea valitsee jäsentensä keskuudesta puheenjohtajansa ja työvaliokuntansa kahdeksi ja puoleksi vuodeksi kerrallaan. Se vahvistaa työjärjestyksensä, jonka neuvosto hyväksyy (viimeisin työjärjestys hyväksytty 31. tammikuuta 2014 SEUT:n 306 artiklan 2 kohdan mukaisesti). Alueiden komitea

työskentelee kuudessa valiokunnassa, joiden laatimat lausunnot ja päätöslauselmat esitetään täysistunnolle hyväksyttäväksi. Yleensä sillä on kuusi täysistuntoa vuodessa.

Täysistuntoa johtaa komitean [puheenjohtaja](#) (SEUT:n 306 artikla), ja sen tehtävänä on ennen kaikkea hyväksyä lausuntoja, mietintöjä ja päätöslauselmia, ennakoarvot komitean menoista ja tuloista sekä komitean poliittinen ohjelma kunkin toimikauden alussa. Lisäksi se valitsee puheenjohtajan, ensimmäisen varapuheenjohtajan ja muut työvaliokunnan jäsenet, asettaa aihekohtaisia valiokuntia toimielimen yhteyteen ja hyväksyy komitean työjärjestyksen ja tarvittaessa muuttaa sitä.

Tehokkuussyistä tietyt alueiden komitean Brysselissä sijaitsevan pysyvän sihteeristön (ks. pöytäkirja N:o 6 Euroopan unionin toimielinten ja tiettyjen elinten, laitosten ja yksikköjen kotipaikan sijainnista) ja Euroopan talous- ja sosiaalikomitean sihteeristön palveluista on yhdistetty. Lisäksi parlamentin puhemiehistö sopi vuoden 2014 talousarviomenettelyn yhteydessä komitean kanssa yhteisesti toteutettavasta käännöspalvelujen tehostamisesta. Alueiden komitean hallinnollinen talousarvio (unionin talousarvion pääluokka VII) oli noin 89 miljoonaa euroa vuonna 2014. Komitean henkilöstön määrä on 532.

TOIMIVALTA

A. Unionin toimielinten pyynnöstä annetut lausunnot

1. Pakollinen kuuleminen

Neuvoston ja komission on kuultava alueiden komiteaa ennen päätöksen tekemistä seuraavilla aloilla:

- koulutus, ammatillinen koulutus ja nuoriso (SEUT:n 165 artikla)
- kulttuuri (SEUT:n 167 artikla)
- kansanterveys (SEUT:n 168 artikla)
- Euroopan laajuiset liikenne-, televiestintä- ja energiaverkot (SEUT:n 172 artikla)
- taloudellinen ja sosiaalinen yhteenkuuluvuus (SEUT:n 175, 177 ja 178 artikla).

2. Vapaaehtoinen kuuleminen

Komissio, neuvosto tai parlamentti voi kuulla alueiden komiteaa aiheellisiksi katsomissaan tapauksissa.

Kun parlamentti, neuvosto tai komissio kuulee alueiden komiteaa (perussopimuksissa määrätyissä tai aiheellisiksi katsomissaan tapauksissa), se voi asettaa komitealle lausunnon antamista varten määräajan, jonka on oltava vähintään kuukausi (SEUT:n 307 artikla). Määräajan päätyttyä asiaa voidaan käsitellä, vaikka lausuntoa ei ole annettu.

B. Komitean omasta aloitteestaan antama lausunto

1. Euroopan talous- ja sosiaalikomitean kuulemisesta annetaan tieto alueiden komitealle, joka voi antaa lausunnon asiasta, jos se katsoo, että asiaan liittyy alueellisia etuja.

2. Alueiden komitea voi pääsääntöisesti antaa lausunnon tapauksissa, joissa se katsoo sen aiheelliseksi. Alueiden komitea on antanut oma-aloitteisia lausuntoja etenkin seuraavilta aihealueilta: pienet ja keskisuuret yritykset (pk-yritykset), Euroopan laajuiset verkot, matkailu, rakennerahastot, terveys (huumeiden torjunta), teollisuus, kaupunkikehitys, koulutusohjelmat ja ympäristö.

C. Kanteen nostaminen Euroopan unionin tuomioistuimessa – oikeudellinen jälkitarkastus

Alueiden komitea voi nostaa unionin tuomioistuimessa kanteen oikeuksiensa turvaamiseksi ([SEUT:n 263 artikla](#)). Se voi toisin sanoen nostaa kanteen, jos se katsoo, että sitä ei ole kuultu silloin, kun sitä olisi pitänyt kuulla, tai että kuulemismenettelyjä ei ole sovellettu asianmukaisesti (säädösten kumoaminen, [1.3.10](#)).

Oikeus nostaa kanne [Lissabonin sopimukseen liitettyssä, toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteen soveltamisesta tehdyssä pöytäkirjassa N:o 2 olevan 8 artiklan](#) mukaisesti, jos kuulemismenettelyjä ei ole sovellettu asianmukaisesti, antaa komitealle mahdollisuuden pyytää unionin tuomioistuinta varmistamaan, onko komitean toimialaan kuuluvassa lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttävässä säädöksessä noudatettu toissijaisuusperiaatetta.

EUROOPAN PARLAMENTIN ROOLI

Parlamentin työjärjestyksen (liite V, XII kohta) mukaisesti aluekehitysvaliokunnan (REGI) toimivaltaan kuuluvat suhteet alueiden komiteaan, alueiden välisen yhteistyön järjestöihin sekä paikallisiin ja alueellisiin viranomaisiin.

[Parlamentin ja alueiden komitean 5. helmikuuta 2014 tekemä yhteistyösopimus](#) sisältää seuraavaa:

- Alueiden komitea laatii ehdotetun unionin lainsäädännön vaikutusten arviointeja, jotka se toimittaa parlamentille hyvissä ajoin ennen tarkistusmenettelyn käynnistymistä. Vaikutusten arvioinneissa annetaan tietoa kansalliselta, alueelliselta ja paikalliselta tasolta siitä, miten olemassa olevat säädökset toimivat, sekä lausuntoja ehdotettuun lainsäädäntöön tehtävistä parannuksista.
- Kaikkiin asiaa koskeviin parlamentin valiokuntien kokouksiin kutsutaan yksi alueiden komitean jäsen. Tämä esittelijä tekee selkoa alueiden komitean lausunnoista. Parlamentin esittelijöitä kutsutaan vastavuoroisesti osallistumaan alueiden komitean valiokuntien kokouksiin.
- Parlamentin valiokuntien puheenjohtajakokouksen puheenjohtaja ja häntä vastaava taho alueiden komiteasta keskustelevat kahdesti vuodessa yleisestä yhteistyöstä lainsäädännän alalla sekä työsuunnitelmasta.

REGI-valiokunta ja COTER-valiokunta ovat vuodesta 2008 järjestäneet vuotuisen yhteiskokouksen ”Open Days: Euroopan alueiden ja kuntien teemaviikko” -tapahtuman puitteissa.

Udo Bux
10/2018

